

شیوه‌نامه حمایت از هسته‌های دانشجویی مسأله محور (طرح شهید احمدی روشن)

مقدمه

به استناد اقدام‌های ۲-۲-۲، ۳-۲-۲، ۹-۲-۲ و ۲-۱-۳ مندرج در سند راهبردی کشور در امور نخبگان و به منظور تربیت و آماده سازی نیروهای مستعد و نخبه با هدف زمینه‌سازی اثرگذاری آنان بر پیش‌برد مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی، بنیاد ملی نخبگان از تشکیل هسته‌های دانشجویی با محوریت استادان برجسته دانشگاهی، صنعتی، هنری و ... پیرامون حل مسأله‌های کشور، حمایت می‌کند. بر این اساس شیوه‌نامه «حمایت از هسته‌های دانشجویی مسأله محور (طرح شهید احمدی روشن)» برای تبیین مفاد اجرایی موضوع به شرح ذیل تدوین می‌شود:

مادّه ۱: تعاریف

برای اختصار، تعریف‌های زیر در این شیوه‌نامه رعایت می‌شود:

- الف. **بنیاد:** منظور بنیاد ملی نخبگان است.
- ب. **قائم مقام:** منظور قائم مقام رئیس بنیاد است.
- ج. **معاون آینده‌سازان:** منظور معاون آینده‌سازان بنیاد است.
- د. **کارفرما:** منظور هر یک از اشخاص حقیقی یا حقوقی است که دارای مسأله‌ای علمی-فناورانه برای حل است.
- هـ. **طرح:** منظور طرح پیشنهادی برای حل مسأله‌ای مشخص است.
- و. **داور:** منظور هر یک از اشخاص حقیقی یا حقوقی است که در بررسی علمی طرح از سوی بنیاد تعیین می‌شود.
- ز. **استاد خبره:** منظور هر یک از اشخاص حقیقی یا حقوقی است که مسؤلیت و راهبری اجرای طرح را برعهده دارد.
- ح. **دانشجو:** منظور هر یک از دانشجویان مشمول بهره‌مندی از جوایز مندرج در «شیوه‌نامه پشتیبانی از فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور» است.
- ط. **برگزیده:** منظور دانشجوی تأیید شده برای همکاری در طرح است.
- ی. **هسته:** منظور گروه (تیم) تشکیل شده از برگزیدگان با مسؤلیت استاد خبره برای اجرای طرح است.
- ک. **مدیر طرح:** منظور هر یک از اشخاص حقیقی یا حقوقی است که با تأیید شورای راهبری به عنوان راهبر و رابط میان استاد خبره و بنیاد تعیین می‌شوند.
- ل. **شورای راهبری:** منظور شورای راهبری، سیاست‌گذاری و نظارت بر اجرای صحیح شیوه‌نامه است.

مادّه ۲: اهداف

اهداف اجرای این فرایند عبارت است از:

- ۱-۲. آموزش دانشجویان مستعد در بستر حل یک مسأله واقعی
- ۲-۲. افزایش مهارت‌های اجتماعی و ایجاد حس خودباوری در دانشجویان مستعد

- ۳-۲. هدایت دانشجویان مستعد برای حل مسأله‌های راهبردی کشور
- ۴-۲. ایجاد شبکه دانشجویان دارای توانایی کار گروهی و حل مسأله
- ۵-۲. افزایش اعتماد دستگاه‌های اجرایی، مراکز علمی و بخش خصوصی به دانشجویان مستعد

مادۀ ۳: شورای راهبری، سیاست‌گذاری و نظارت

به منظور تصمیم‌گیری، راهبری و نظارت بر تمامی امور مربوط به شیوه‌نامه، «شورای راهبری، سیاست‌گذاری و نظارت» با ترکیب و وظایف زیر تشکیل می‌شود:

۳-۱. ترکیب

- ۳-۱-۱. قائم مقام رئیس بنیاد (رئیس شورا)
- ۳-۱-۲. معاون آینده سازان یا نماینده وی
- ۳-۱-۳. معاون توسعه و مدیریت منابع بنیاد یا نماینده وی
- ۳-۱-۴. چهار تن از مدیران طرح یا سایر افراد متخصص در امور هسته‌های پژوهشی به انتخاب اعضای حقوقی شورا
- تبصره ۱:** اعضای بندهای فوق با حکم قائم مقام به مدت یک سال منصوب می‌شوند و انتخاب و انتصاب مجدد آنان بلامانع است.
- تبصره ۲:** در موارد ضروری و با تشخیص رئیس شورا، امکان بهره‌مندی از تخصص سایر افراد برای شورا وجود دارد.

۳-۲. وظایف

- ۳-۲-۱. شناسایی و بررسی مسأله‌های مهم دستگاه‌ها و سازمان‌ها، که نیاز به راه حل‌های علمی و فناورانه دارند
- ۳-۲-۲. انتخاب و معرفی مسأله‌های مناسب طرح به افراد متخصص دانشگاهی و صنعتی
- ۳-۲-۳. شناسایی استادان خیره‌واجد شرایط برای تشکیل هسته به منظور حل مسأله
- ۳-۲-۴. راهبری و نظارت بر روند اجرای طرح
- ۳-۲-۵. تعیین نحوه ارائه راه حل‌های به دست آمده به صاحبان مسأله و پشتیبانی از هسته‌های تشکیل شده
- ۳-۲-۶. تدوین و تصویب دستورعمل‌های اجرایی بر مبنای مفاد این شیوه‌نامه در صورت نیاز
- ۳-۲-۷. شناسایی، انتخاب و تأیید مدیران طرح‌ها و نظارت بر عملکرد آنها
- ۳-۲-۸. شناسایی و انتخاب کارفرمایان
- ۳-۲-۹. تعیین تکلیف مالکیت دارایی‌های فکری ناشی از هر یک از طرح‌ها

مادۀ ۴: فرایند اجرایی

- ۴-۱. معاون آینده‌سازان افراد مورد نظر را برای همکاری با بنیاد به عنوان مدیران طرح، به شورای راهبری پیشنهاد می‌دهد. شورای راهبری با توجه به سوابق و توانایی‌های افراد معرفی شده، مدیر طرح را انتخاب و تأیید می‌کند.

۴-۲. مدیر طرح با رایزنی با دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط (مراکز علمی، صنعتی و ...) مسأله‌های آنان را احصا و گزارش آن را به شورای راهبری ارائه می‌کند. استادان خبره، نهادها و موسسات اجرایی، صنعتی و پژوهشی نیز می‌توانند مسئله‌ها و نیازهای (طرح پیشنهادی) خود را به بنیاد اعلام کنند.

۴-۳. شورای راهبری مسأله‌های احصا شده را از طریق مدیران طرح به استادان خبره ارائه می‌کند.

۴-۴. استادان خبره براساس مسأله ارائه شده، طرح خود را برای حل به مدیر طرح ارائه می‌کنند.

۴-۵. معاون آینده‌سازان افراد مورد نظر را برای همکاری با بنیاد به عنوان داور تعیین می‌کند.

۴-۶. مدیر طرح با کمک داوران، طرح پیشنهادی را بررسی و نتیجه را به شورای راهبری اعلام می‌کند.

۴-۷. شورای راهبری طرح پیشنهادی را بررسی و درخصوص تأیید/اصلاح/عدم تأیید آن تصمیم‌گیری می‌کند.

۴-۸. بنیاد برای هدایت طرح تأیید شده از سوی شورای راهبری، با استاد خبره پیشنهاد دهنده طرح تأیید شده قرارداد (مشاوره) منعقد می‌کند.

تبصره ۱: سایر اعضای شورای راهبری می‌توانند افراد مورد نظر خود را برای همکاری با بنیاد به عنوان مدیر طرح، به شورای راهبری پیشنهاد دهند.

تبصره ۲: دانشجویان مشمول مقررات «شیوه‌نامه پشتیبانی از فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور» در سال تحصیلی متناظر با اجرای طرح، می‌توانند پس از تأیید شورای راهبری به عنوان برگزیده از سوی استاد خبره، به کارگیری شوند. در صورتی که ظرفیت طرح پیشنهادی یک استاد خبره از سوی دانشجویان مشمول شیوه‌نامه تکمیل نشود، دانشجویانی که از حیث مجموع امتیازهای کسب شده طبق مقررات شیوه‌نامه مذکور جزء مجموع دو برابر ظرفیت مشمولان باشند، می‌توانند برای حضور در طرح‌ها ثبت نام کنند.

تبصره ۳: چنانچه در زمان اجرای طرح نیاز به تغییرات نیروی انسانی باشد، پس از گذشت یک ماه از اجرای طرح، با پیشنهاد استاد خبره و تأیید مدیر طرح، امکان بررسی موضوع و تصمیم‌گیری نهایی از سوی معاون آینده‌سازان حداکثر به تعداد دو نفر دانشجوی واجد شرایط به ازای هر طرح، وجود دارد.

تبصره ۴: شورای راهبری مجاز است کارگروهی منتخب از افراد متخصص برای راهبری طرح‌های تأیید شده تشکیل دهد.

تبصره ۵: سایر فرایندهای اجرایی، بر اساس معیارهای مندرج در پیوست شیوه‌نامه اجرا می‌شوند.

ماده ۵: فرایند پشتیبانی

۵-۱. سقف سایر هزینه‌های هسته شامل هزینه‌های مصرفی، تجهیزاتی، خدماتی و موارد مشابه از سوی شورای راهبری و در قالب جایزه هسته‌های پژوهشی (مندرج در شیوه‌نامه پشتیبانی از فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور) تعیین و هزینه می‌شود.

۵-۲. پس از ارائه صورت حساب هزینه کرد (به همراه گزارش عملکرد و مدارک مثبته مالی) از سوی استاد خبره، تأیید مدیر طرح و تأیید نهایی و دستور پرداخت معاون توسعه و مدیریت منابع بنیاد، مبلغ صورت حساب به استاد خبره پرداخت می‌شود.

۳-۵. پرداخت اعتبار هسته مسئله‌محور پژوهشی / فناوریانه برگزیدگان از سوی بنیاد و بر اساس مفاد شیوه‌نامه پشتیبانی از فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور صورت می‌پذیرد.

تبصره ۱: از ماه سوم اجرای طرح، استاد خبره می‌تواند حداکثر تا ۵۰ درصد تغییر در میزان اعتبار هسته مسئله‌محور پژوهشی / فناوریانه دریافتی ماهانه هر یک از برگزیدگان طرح خود اعمال کند. به این میزان تغییرات «ضریب عملکرد» گفته می‌شود. مجموع مبالغ پرداختی هسته در هر ماه نمی‌تواند از ۲۰ درصد کل پرداختی پایه (مجموع جوایز تحصیلی افراد هسته) بیشتر شود.

ماده ۶: تفسیر و نظارت

شرح مواد مسکوت و تفسیر مفاد شیوه‌نامه برعهده شورای راهبری است و این شورا موظف است سالیانه گزارشی از عملکرد شیوه‌نامه را تهیه و به رئیس بنیاد ارائه کند.

ماده ۷: تصویب و اجرا

این شیوه‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، هفت ماده، هشت تبصره و یک پیوست در تاریخ ۱۳۹۷/۹/۲۸ به تصویب رئیس بنیاد ملی نخبگان رسید و اجرای آن از تاریخ تصویب لازم است.

پیوست شیوه‌نامه حمایت از هسته‌های دانشجویی مسأله محور (طرح شهید احمدی روشن)

فعالیت‌های اجرایی فرایند

۱. استادان خبره (دانشگاهی و صنعتی) بر اساس ویژگی‌های زیر با در نظر گرفتن حداکثر ظرفیت و تنوع در گرایش‌های علمی برای ارسال طرح‌های پیشنهادی انتخاب می‌شوند:

- ۱-۱- متعهد و علاقه‌مند به فعالیت
- ۱-۲- تجربه تربیت و آموزش
- ۱-۳- حُسن سابقه در انجام پروژه‌های راهبردی/پژوهشی در حوزه‌های مورد نیاز کشور

۱. هر استاد خبره می‌تواند حداکثر سه طرح را ارائه دهد. قالب طرح با پیشنهاد مدیر طرح و تأیید شورای راهبری تدوین می‌شود و باید شامل عنوان مسأله، چکیده، شرح و هدف، برآورد هزینه، کارفرمای احتمالی و تخصص‌های مورد نیاز باشد. موارد زیر نیز باید در تدوین طرح‌ها در نظر گرفته شوند:

- ۱-۲- طرح‌هایی که با محوریت حل یکی از نیازهای اساسی کشور یا طراحی یک محصول با کاربرد مشخص یا دارای ابعاد کاربردی قابل توجهی باشند، در اولویت قرار دارند.
- ۲-۲- دانش محور باشد.
- ۳-۲- شفافیت کافی برای دانشجویان داشته باشد.
- ۴-۲- طرح‌ها به گونه‌ای تدوین شوند که هر دانشجو حدوداً ۱۰ الی ۱۵ ساعت در هفته تعهد کاری داشته باشد.
- ۵-۲- قابلیت پیگیری و ثمردهی در ۹ ماه را داشته باشد.
- ۶-۲- برای رشد فکری و تجربه مستعدین در حل مسأله مناسب باشد.
- ۷-۲- کارفرما و حامی برای پشتیبانی و ادامه کار داشته باشد.

۲. ضروری است تمهید لازم برای آگاهی کامل استاد خبره از مفاد شیوه‌نامه و رعایت آن، از سوی مدیر طرح اتخاذ شود.

۳. هر استاد خبره به ازای هر طرح می‌تواند حداکثر ۱۰ و حداقل ۵ دانشجو در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا را به عنوان برگزیده به کارگیری کند.

تبصره ۱: در موارد خاص، پیش از آغاز به کار هسته، درخواست استاد خبره به منظور افزایش تعداد دانشجویان هر طرح تا سقف ۱۵ دانشجو یا کاهش آن تا حداقل ۳ دانشجو، در شورای راهبری بررسی می‌شود.

۴. استاد خبره می تواند در صورت نیاز نفراتی (با تأیید بنیاد) را برای بررسی مسئله‌های فرهنگی اجتماعی، تجاری سازی، کنترل پروژه و نظایر آن در نظر بگیرد. در این صورت چنانچه این نفرات از دانشجویان مشمول شیوه‌نامه «پشتیبانی از فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور» و تأیید شده (برگزیده) نباشند، حق الزحمه ایشان از سوی استاد خبره و از محل تأمین اعتبار طرح پرداخت می شود.
۵. پس از وصول طرح استاد خبره، مدیر طرح؛ طرح‌ها را بررسی و پس از اصلاحات مورد نیاز احتمالی، آنها را به شورای راهبری ارائه می کند. شورای راهبری با عنایت به سیاست‌ها و امکانات و منابع مالی بنیاد؛ طرح‌های اولویت دار را به دانشجویان متقاضی برای همکاری در طرح معرفی می کند.
۶. دانشجویان درخواست خود را برای همکاری در طرح مورد نظر خود به بنیاد ارائه می کنند. هر دانشجو می تواند برای همکاری در حداکثر پنج طرح، با قید اولویت، درخواست خود را ارائه کند.
۷. اطلاعات طرح‌های منتخب و دانشجویان متقاضی برای همکاری در طرح، از سوی مدیر طرح به استاد خبره ارسال می شود و استاد خبره در زمان معین بر اساس سوابق دانشجو (رزومه) و مصاحبه (در صورت نیاز) با وی؛ طرح و دانشجویان منتخب را با ذکر اولویت، به مدیر طرح اعلام می کند.
۸. مدیر طرح؛ فهرست طرح‌های منتخب، دانشجویان منتخب و اساتید خبره را به شورای راهبری ارائه می کند.
۹. شورای راهبری، طرح‌های نهایی برای اجرا و دانشجویان تأیید شده را (برگزیدگان) را انتخاب و اعلام می کند.
تبصره ۱: در صورت اعلام رضایت کامل استاد خبره از عملکرد برگزیده و بر اساس نظر وی، پس از تأیید شورای راهبری، برای برگزیده امتیاز انجام «سایر فعالیت‌های نخبگانی» برای درج در سوابق فعالیت‌های نخبگانی وی به منظور بهره‌مندی از سایر تسهیلات بنیاد لحاظ خواهد شد.
- تبصره ۲:** با توجه به اینکه طرح‌ها از سوی بنیاد به دانشجویان برای انتخاب ارسال و اعلام عمومی می شوند، اطلاعات موجود در طرح باید به گونه‌ای درج شده باشد که ضمن جامع بودن در صورتی که نیاز به حفظ محرمانگی وجود دارد، اطلاعات محرمانه‌ای از سوی استاد خبره منتشر نشود و بنیاد مسؤلیتی در این مورد ندارد.
۱۰. شرح وظایف و خروجی‌های هر یک از برگزیدگان برای رسیدن به اهداف هسته توسط استاد خبره تعیین می شود. تعهدات کلی برگزیدگان به شرح زیر است:
 - ۱-۱۰ هر برگزیده با توجه به نظر استاد خبره به میزان حداکثر ۱۵ ساعت در هفته متعهد به همکاری با هسته است.
 - ۲-۱۰ برگزیدگان در جلسه‌های منظمی که برای طرح تشکیل می شود شرکت می کنند و در این جلسه‌ها گزارش عملکرد خود را ارائه می کنند و نظریات خود را به اشتراک می گذارند.
 - ۳-۱۰ در صورتی که پس از قبول شدن طرح، برگزیده‌ای بخواهد از هسته خارج شود، ضروری است موضوع را از یک ماه قبل به استاد خبره اطلاع دهد.
 - ۴-۱۰ برگزیدگان باید پیش از آغاز همکاری با هسته، حضور و همکاری خود را به اطلاع استاد راهنمای پایان نامه خود در دانشگاه محل تحصیل برساند. این موضوع باید در تعهدنامه دانشجوی تأیید شده (برگزیده) لحاظ شود.

۱۱. هر دانشجو صرفاً در یکی از هسته‌های مربوط به طرح‌های منتخب می‌تواند برگزیده شود.
 ۱۲. حداکثر پس از یک هفته از اعلام نتیجه نهایی، استاد خبره برای تعیین زمان و مکان جلسه‌های منظم خود با اعضای هسته اقدام می‌کند.
 ۱۳. استاد خبره در ماه نخست اجرای طرح، نقشه راه و زمانبندی اجرای طرح را که با همکاری اعضای هسته تدوین می‌شود به مدیر طرح اعلام می‌کند.
 ۱۴. جلسه‌های منظم هسته‌ها با حضور همه اعضای هسته برگزار می‌شود و استاد خبره با همکاری اعضای هسته برای تدوین صورت جلسه‌ها، تعیین وظایف آتی افراد، درج گزارش فعالیت گذشته آنها و مستندسازی اقدام‌های صورت پذیرفته اقدام می‌کند. این گزارش‌ها در بازه‌های سه ماهه به مدیر طرح منعکس می‌شود.
 ۱۵. در طول اجرای طرح از سوی مدیر طرح جلسه‌هایی میان اعضای شورای راهبری و استادان خبره برگزار می‌شود تا در آن جلسه‌ها در مورد پیشرفت کار و شرایط هسته‌ها هم‌فکری شود.
 ۱۶. استاد خبره میزان فعالیت (روزانه، ماهیانه و ...) هر یک از اعضای هسته را از طریق کاربرگ‌هایی که مدیر طرح در اختیار وی قرار می‌دهد، به وی اعلام می‌کند.
 ۱۷. امتیاز مربوط به هر یک از مستعدین جهت استفاده از تسهیلات بنیاد بر اساس عملکرد و میزان مشارکت مستعدین در طرح با پیشنهاد استاد خبره تعیین می‌شود.
 ۱۸. ضروری است در قرارداد منعقد شده میان بنیاد و استاد خبره، شرایط استثنا برای انصراف استاد از ادامه فعالیت، درج شود.
- تبصره ۳:** در صورت امکان فضاهای کاری مشترک برای استفاده هسته‌ها از سوی بنیاد تأمین و در اختیار استاد خبره قرارداد می‌شود.